

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3calcz.htm>

9395458

zed' směřující západním směrem. Severně této zdi se nacházel zasypaný objekt (výkop), dle nálezů ze zásypu datovaný do 15. stol. Jeho interpretace je nejasná, s klášterem však zcela jistě nesouvisí. Severně kostelní lodi, v prostoru sakristie patrně dodnes ve zdivu presbytáře, byl zachycen severozápadní a severovýchodní kout této místnosti. Byla dokumentována i úroveň podlahy doložená maltovým lůžkem, ve kterém byly uloženy různé terakotové čtvercové dlaždice. Substrukce místnosti byla zasypana planýrkou. Sakristie dosahovala vnitřních rozměrů 4,00 × 3,20 m, její podlaha se oproti dnešnímu terénu nacházela v hloubce 0,40 m. Síla kamenného zdiva, shodné skladby jako presbytář kostela, dosahuje 0,70 m. Ve vzdálenosti 2,50 m od východní zdi sakristie byl odkryt relikt kamenné zdi navazující na spáru na první diagonální opěrák presbytáře. Koruny všech dokumentovaných konstrukcí se nacházejí 0,10 m pod úrovní terénu.

Oba výzkumy doložily intenzivní pohřbívání pouze v interiéru kostela. Trojice hrobů jižně kostela podle našeho názoru nedokládá předpokládaný rozsáhlý, intenzivně využívaný hřbitov, který měl kostel obklopovat. (Podle pamětníků bylo větší množství hrobů nalezeno ve svahu před západním průčelím.) Mimo sakristii nebyly doposud zkoumány stavební konstrukce, které bychom mohli označit za pozůstatky konventu. Nejstarší známé aktivity v prostoru kostela můžeme zatím dle archeologických nálezů položit do 15. stol.

Petr Holub, David Merta

Literatura

- Foltýn F. a kol. 2005: *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*. Praha.
- Holub, P., Merta, D.: *Odvodnění kostela sv. Víta v Jemnici*. Nálezová zpráva č. 19/06 uložena v archivu Archaia Brno, o.p.s.
- Kuča, K. 1997: *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku, 2. díl*. Praha.
- Samek, B. 1999: *Umělecké památky Moravy a Slezska 2 (J-N)*. Praha.

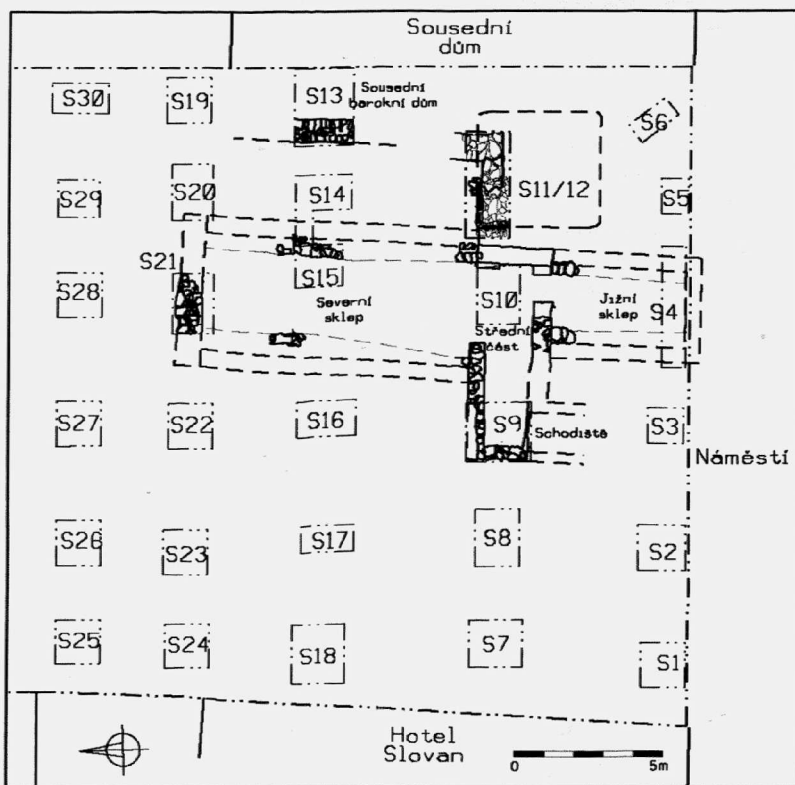
Resumé

Jemnice (Bez. Znojmo). Lipová Str., St. Veit Kirche. Mittelalter – Neuzeit. Sakralbau, Gräber. Rettungsgrabung.

JESENÍK (okr. Jeseník)

Masarykovo náměstí. Parc. č. 435, 437/1, 437/3. Středověk, novověk. Sídliště – město. Záchranný výzkum. Uložení Muzeum Jeseník.

V souvislosti s výstavbou „Multifunkčního centra pro cestovní ruch a lázeňství“ byl v dnech 7.–11. října roku 2005 proveden záchranný archeologický výzkum. Výzkum proběhl ve značné časové tísně těsně před výstavbou, protože stavební rozhodnutí nezahrnovalo podmínku záchranného archeologického výzkumu, přestože lokalita je na území s archeologickými nálezy a následné práce oprávněnost

Obr. 102. Jeseník – Masarykovo náměstí, situace s předpokládaným středověkým dřevohlinitým domem (S11/12) a půdorysem tříprostorového raněnovověkého kamenného suterénu.

Jeseník – Masarykovo Platz; die Grabungsfläche mit vermutetem mittelalterlichem Haus (S11/12) und mit dem Grundriß eines dreiräumigen frühneuzeitlichen Steinkellers.

výzkumu více než potvrdily. Provádějící organizaci se za výrazné pomoci Archeologického ústavu AV ČR v Brně podařilo domluvit na provedení výzkumu se stavebníkem, kterým bylo město Jeseník. S ohledem na tyto „vnější“ podmínky bylo úkolem výzkumu provést pouze základní dokumentaci archeologických situací, které měly být narušeny projektovanou stavbou. Vlastní terénní část archeologického výzkumu spočívala v realizaci celkem 30 zjišťovacích sond situovaných v místech kumulace základových pilotů, některé sondy byly pak dle potřeby rozšířeny.

Zkoumaná lokalita zabírá prostor pravděpodobně dvou raněnovověkých a zřejmě i středověkých městišť na severní straně Masarykova náměstí, které již od středověku bylo hlavním tržištěm někdejšího Frývaldova. Parcela byla situována jako první ze severní strany na ulici vedoucí ke kostelu Nanebevzetí Pany Marie a k vodní tvrzi, která je za ním.

Nejstarší osídlení na lokalitě lze datovat do období 14. stol. Jedná se o pozůstatky zahloubeného suterénu dřevohlinitého domu, ze kterého se zachovalo pouze nároží zachycené v sondě S11. Přesto z četných analogií můžeme usuzovat na pravoúhlý půdorys stavby, orientované přibližně dle světových stran a ve shodě s orientací hlavních os urbanistického plánu středověkého města. Dochovaná hloubka objektu činila cca 1,30 m a vzhledem k zjištěné přibližné středověké úrovni terénu můžeme usuzovat, že tato nebyla o moc větší. Na obou možných řezech sondy jsme zjistili, že přibližně 0,4 až 0,5 m od úrovně podlahy tvoří obě stěny objektu nasucho kladené „zděné“ konstrukce z valounových bloků a valounů. Zdi měly sílu cca 0,2–0,3 m a jejich vnitřní líc byl vymazán okrovým písčitým jílem. Nejstarší část zásypu představovala 0,35 až 0,55 m mocná černá uhlíkatá vrstva – zřejmě indicie zánikové požárové destrukce stavby. Nad ním byla vrstva světlehnědé písčité jílovité hlíny pokrytá další destrukční vrstvou, tentokrát oranžovou mazanícovou drtí – pocházející pravděpodobně z výmazu stěn stavby. V nejstarším zásypu objektu jsme našli keramické střepy ze 14. stol.

Další sídelní horizont představuje kamenný tříprstorový suterén domu, datovaný někam do 2. poloviny 17. stol. Byl 17,4 m dlouhý a 5,1 m (7,7 m včetně schodiště) široký. Podélní osou byl orientován kolmo k ulici. Do sklepů se vstupovalo z prostoru dvorku z jihu a ze západu. Na jeho severní zdi se nám podařilo identifikovat odkládací niku na světlo. Střední, v podstatě komunikační část měla rozměry 2,6 m a 1,5 m, prostor byl podélní osou orientován Z–V, tj. kolmo na podélní osu celého domu. Výška této části byla větší než 1,64 m. Dle nálezové situace lze zde předpokládat valenou nebo křížovou klenbu. V jižní čelní stěně domu, přiléhající k náměstí, se dochoval šikmý bankál suterénního okýnka. Vnitřní rozměry sklepa byly 4,4 × 2,6 m, výšku odhadujeme asi na 1,8 m. Klenba byla valená. Při obou vstupech do jižního nebo severního sklepa se nám podařilo objevit i vetknuté železné závěsy na panty dveří. Severní část sklepa byla větší, její vnitřní délka činila 9 m, šířka 3,6 m a výška cca 1,7 m. I tato prostora byla zaklenutá valenou klenbou. Složitější je rekonstruovatelná podoba nadzemní části domu, především vzhledem k faktu, že se nám nepodařilo zachytit její pozůstatky. Zachycené klenby ani čela sklepů nenesly žádné stopy nadzemních obvodových zdí domu. Tento fakt by mohl vzbuzovat i domněnku, že se snad jednalo o zástavbu dřevěnou. Dle dispozice sklepení a schodiště usuzujeme, že dvůr patřící kusedlosti byl

západně od domu. Prostor východně od domu patřil v raném novověku k jiné parcele, která zasahovala i pod stávající dům v sousedství. Během výzkumu se nám podařilo odkrýt též západní obvodovou zeď kamenného domu, který stál na sousední parcele, který byl v tomto případě opatřen plochým stropem.

Peter Kováčik, Petra Veselá

Resumé

Jeseník (Bez. Jeseník). Masaryk Platz. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsausgrabung.

JEVIŠOVICE (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Hrad, zámek. Středověk – 15. stol. Záchranný výzkum.

Při hloubení liniových výkopů pro hromosvody na nádvoří zámku se podařilo prokázat existenci doposud nezjištěného zdiva nejstarší stavební etapy zámku, která propojuje jižní, vstupní část s hradní kaplí. Toto zdivo zároveň porušoval menší objekt s doklady požárového horizontu a nálezy kolem poloviny 15. stol.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Jevišovice (Bez. Znojmo). Mittelalter (15. Jahrh. n. Chr.). Burg. Rettungsausgrabung.

JEVIŠOVKA (okr. Břeclav)

Intravilán. Novovek (?). Hřbitov. Záchranný výzkum.

V průběhu záchranného výzkumu vyvolaného stavbou kanalizace byla ve výkopu v ulici podél kostela narušena jáma hluboká cca 1 m, vyplněná popelem a lidskými kostmi. Žádné další předměty nalezeny nebyly. Odkrytá situace souvisí se hřbitovem, který se zde původně nacházel.

Petr Kubín

Resumé

Jevišovka (Bez. Břeclav). Innenbereich der Gemeinde. Neuzeit (?). Gräberfeld. Rettungsausgrabung.

JIHlava (okr. Jihlava)

Středověk, novovek. Město. Záchranný výzkum.

V roce 2005 provedlo terénní pracoviště ARCHAIA Brno řadu záchranných archeologických výzkumů na území města Jihlavy, které rozšiřují naši archeologickou pramenovou základnu (obr. 103). Vedle základní informace o aktuálně proběhlých terénních výzkumech je cílem tohoto příspěvku přinést informaci o výzkumech, které v roce 2005 procházely etapou analýz, jejich vyhodnocování a zpracování. To se týká zejména archeologického výzkumu komplexu domů na Masarykově náměstí 1 a 2, který byl archeologicky zkoumán v souvislosti s celkovou rekonstrukcí v roce 2004 (obr. 103:1; obr. 107–108).